

10 juni 2020

Promemoria

Till: Styrelsen, Prima Barn- och Vuxenpsykiatri Stockholm AB

Från: Advokaterna Bob Johanson, Erik Gadman och Martin Bengtsson,
Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB

Utredning av Region Stockholms anklagelser mot Prima Barn- och vuxenpsykiatri Stockholm AB

Inledning

Prima Barn- och Vuxenpsykiatri Stockholm AB ("Prima") har uppdragit åt oss att utreda vissa anklagelser som Region Stockholm har framfört mot Prima i samband med ett krav. Nedanstående utgör en sammanfattning av resultatet av vår utredning.

Sammanfattande slutsatser

Region Stockholm använder en tveksam metodologi vid beräkningen av sitt krav och har i princip inte framlagt någon bevisning till stöd för kravet. Kravet saknar i flera avseenden stöd i parternas avtal.

En stor del av kravet är dessutom inte hänförligt till de påstådda felregistreringarna utan beror i stället på att Region Stockholm i efterhand har ändrat sin uppfattning avseende hur avtalet ska tolkas.

Region Stockholm har genom otillbörliga påtryckningar försökt förmå Prima att acceptera kravet.

Det krav som Region Stockholm ger uttryck för i sin stämningsansökan uppvisar betydande skillnader jämfört med det krav som regionen framställde i oktober.

Bakgrund

Prima ingick den 27 september 2009 ett avtal med Region Stockholm om att utföra psykiatrisk vård för vuxna inom nordöstra länet. Avtalet upphörde att gälla den 4 mars 2018.

I ett brev daterat den 1 juli 2019 uppgav Region Stockholm att regionen ansåg sig ha ett ”betydande ersättningskrav mot Prima”. Kravet, som uppgavs vara baserat på vissa påstådda överträdelser, uppgick till ”ca 150 mkr”. I ett senare brev daterat den 27 augusti 2019 har regionen minskat sin beräkning av kravet avseende dessa påstådda överträdelser till drygt 60 000 000 kronor samt uppgett att den anser sig ha ytterligare krav om nästan 40 000 000 kronor.

Den 1 oktober 2019 framställde Region Stockholm ett betalningskrav mot Prima. Det kravet uppgick till 96 977 167 kronor. I samband med detta översände regionen även en faktura på samma belopp till Prima.

Region Stockholm tillställde den 2 juni 2020 Prima ett utkast till stämningsansökan. Det krav som Region Stockholm beskriver i utkastet skiljer sig i betydande avseenden åt från det fram regionen framställde i oktober.

Den 10 juni 2020 väckte Region Stockholm talan mot Prima vid Stockholms tingsrätt genom en stämningsansökan som i allt väsentligt motsvarar det utkast som regionen tillställde Prima den 2 juni 2020 men som alltså uppvisar betydande skillnader jämfört med regionens tidigare krav. Kravet i stämningsansökan uppgår till 69 647 674 kronor och är således drygt 27 miljoner lägre än det krav som regionen framställt tidigare.

Det kan vid en första anblick därför framstå som att det skiljer drygt 27 miljoner mellan det krav som Region Stockholm framställde i oktober och det krav som omfattas av stämningsansökan. I själva verket har det tidigare kravet dock minskat ännu mer eftersom regionen även har lagt till ett nytt krav.

Minskningen beror framför allt på att Region Stockholm har minskat sitt krav avseende rörlig ersättning med cirka 6 miljoner kronor, att regionen har halverat sitt krav avseende fast ersättning från cirka 39 miljoner kronor till cirka 20 miljoner kronor samt att regionen helt har frånfällt vissa andra krav motsvarande cirka 7,5 miljoner kronor. Dessutom påstår sig regionen nu ha ett helt nytt krav om ca 5 miljoner kronor.

Det är visserligen positivt att Region Stockholm har visat att den har tagit intryck av Primas förklaringar och frånfällt delar av sitt felaktiga krav samt stegvis minskat andra delar av kravet. Vi finner det dock uppseendeväckande att Region Stockholms krav har varierat så mycket mellan olika tillfällen samt att olika delar av kravet dessutom ökat respektive minskat.

Prima har vid ett flertal tillfällen meddelat Region Stockholm att om bolaget på grund av felregistreringar har erhållit för hög ersättning så vill bolaget göra rätt för sig. På grund av de brister och oklarheter som regionens underlag är behäftat med

har det dock inte varit möjligt för Prima att ta ställning till om någon del av kravet eventuellt skulle kunna ha fog för sig.

Prima har vid ett flertal tillfällen efterfrågat kompletteringar och förtydliganden av regionens krav. Region Stockholm meddelade i januari Prima att regionen inte önskar fortsätta parternas diskussioner och att regionen avser att vidta rättsliga åtgärder mot Prima.

Region Stockholms påståenden

Region Stockholms krav bygger framför allt på påståenden om att Prima under perioden 2013-2018 ska ha registrerat utförd vård felaktigt och till följd därav fått för mycket betalt.

Region Stockholm har i anslutning till anklagelserna understrukit att regionen inte har någon kritik mot hur vården har utförts – tvärtom har regionen i olika sammanhang bland annat framhållit att Prima har tillhandahållit ”ett mycket gott psykiatriskt omhändertagande av patienter, samt hög tillgänglighet” och att ”patienterna fått lika god vård och omhändertagande som hos våra andra vårdgivare”. Region Stockholm har även uttalat att Primas vård ”följer högt ställda krav på kvalitet, både avseende medicinskt innehåll och bemötande” samt att Primas journalanteckningar är ”omsorgsfulla och kompletta”.

Grunden för Region Stockholms krav kan kortfattat beskrivas enligt följande.

Enligt Avtalet utförde Prima psykiatrisk vård. Prima registrerade den utförda vården i ett datasystem. Dessa registreringar låg sedan till grund för Region Stockholms betalningar till Prima.

Region Stockholm har granskat ca 2 400 av Primas registreringar. Urvalet av registreringar påstås ha gjorts slumpmässigt – det har dock visat sig att så inte var fallet (se nedan). Regionen fann härvid 1 272 registreringar som regionen ansåg var felaktiga. Regionens granskare ansåg därför att det fanns fog för att framställa ett återkrav om 964 699 kronor. I sammanhanget kan nämnas att Prima enbart under perioden 2013-2018 utförde ca 860 000 öppenvårdskontakter som omfattas av avtalet. Till detta kommer den öppenvård som utfördes innan 2013 och all slutenvård.

Det kan noteras att det krav som Region Stockholm sedermera kom att framställa mot Prima var nästan 10 000 % (!) högre än det återkrav som regionens granskare ansåg att det fanns fog för. Anledningen till skillnaden är framför allt att regionen har extrapolerat de 1 272 registreringar som granskarna ansåg felaktiga till en population om drygt 209 000 vårdkontakter. Regionen har således, trots att granskarna enbart ansåg att 1 272 registreringar var felaktiga, beräknat sitt krav som om regionen hade konstaterat drygt 111 000 felaktiga registreringar (vilket

alltså är cirka 110 000 fler vårdkontakter än vad regionen har granskat). Det kan noteras att det krav som regionen nu anser sig ha är lägre än det krav som framställdes i oktober och att kravet nu därför ”enbart” är cirka 7 000 % högre än det återkrav som regionens granskare ansåg att det fanns fog för.

På grund av sitt sätt att räkna anser regionen också att antalet av Prima utförda vårdkontakter inte når upp till en viss gräns i avtalet varvid regionen anser att en reduktion av fast ersättning enligt avtalet ska ske. Denna påstådda reduktion motsvarade tidigare ungefär 40 % av Region Stockholms krav men motsvarar nu cirka 28 % av kravet.

Prima har upplyst oss om att bolaget inte delar regionens uppfattning om antalet felregistreringar.

Vår utredning

Region Stockholms metodologi

Enligt vår bedömning är Region Stockholms beräkning av sitt krav behäftad med sådana metodologiska brister att det redan av denna anledning saknar fog.

Det kan ifrågasättas om det över huvud taget går att basera ett skadeståndskrav på den typen av statistisk analys som Region Stockholm har genomfört. Det normala i svensk rätt är i stället att den som anser sig ha rätt till skadestånd på grund av ett eller flera påstådda avtalsbrott är skyldig att styrka de avtalsbrott som denne anser har ägt rum. Att, såsom Region Stockholm har gjort, inte ens försöka avgöra om en viss specifik händelse utgör ett avtalsbrott eller inte (eller om den ens har ägt rum) men trots detta framställa ett krav baserat på ett påstående om att händelsen utgör ett avtalsbrott är mycket ovanligt. Det bör i detta sammanhang uppmärksammas att det vore mycket enkelt för regionen att få tillgång till information om samtliga vårdkontakter och analysera dessa.

Till detta kommer att Region Stockholm enbart har analyserat en mycket begränsad del av det totala antalet vårdkontakter som kravet avser. Under den period som beräkningen avser, 2013–2018, tillhandahöll Prima drygt 860 000 öppenvårdskontakter och därutöver ett stort antal slutenvårdsdygn. Således bygger Region Stockholms krav på en granskning av mindre än tre promille av de vårdkontakter som Prima har tillhandahållit.

Av den information som vi har tagit del av framgår det dessutom att Region Stockholm inte har baserat sin granskning på ett slumpmässigt urval. Eftersom urvalet inte har varit slumpmässigt går det inte att dra några relevanta slutsatser av en analys av urvalet, detta alltså oavsett vilket bevisvärde en korrekt genomförd analys skulle ha kunnat ha. Vi noterar att inte ens den revisionsfirma som Region Stockholm själv har anlitat för att beräkna regionens krav mot Prima anser att

urvalet är slumpmässigt men att regionen i stämningsansökan trots detta påstår att urvalet var slumpmässigt.

Region Stockholms tillvägagångssätt gör det vidare omöjligt för Prima att analysera och ta ställning till regionens krav eftersom Prima inte vet vilka påstådda felregistreringar som kravet är baserat på. Regionens krav är helt enkelt inte baserat på påstådda faktiska avtalsbrott utan på en räkneoperation som har inneburit att det kravet i stämningsansökan är cirka sjuttio gånger högre (!) än det krav som regionens egna granskare ansåg att det fanns fog för.

Vi noterar även att det får betecknas som ett mycket ovanligt förfarande att tillstålla en motpart en faktura avseende ett krav som motparten har bestritt ansvar för.

Avtalets innehåll

En stor del av Region Stockholms krav är hänförligt till vård som Prima ostridigt har utfört men där regionens granskare nu anser att parternas avtal innebär att Prima borde ha registrerat vården på ett annat sätt än vad bolaget har gjort.

Vår utredning ger vid handen att det finns ett antal punkter där parterna nu tolkar avtalet olika. Meningsskiljaktigheterna gäller bland annat hur Region Stockholms rutiner och anvisningar för registrering och rapportering av vårdkontakter ska tolkas och tillämpas samt hur Primas fasta ersättning ska beräknas.

Av Region Stockholms granskning framgår att regionen själv, på grund av ”[o]tydligheter i gällande regelverk”, har tagit fram en ny, egen, definition av en kategori av vårdkontakt. Avseende en annan kategori tycks regionen ha tillämpat en definition som saknar stöd i parternas avtal.

Inför ingåendet av avtalet samt under avtalstiden har parterna vidare muntligen kommit överens om ändringar och förtydliganden av avtalet (bland annat avseende hur vårdkontakter ska registreras och rapporteras). Muntliga avtal är som utgångspunkt bindande i svensk rätt. Regionen hänvisar även i sin granskning av vårdkontakterna till ”muntliga överenskommelser mellan Beställaren [dvs. Region Stockholm, vår anmärkning] och Prima”. Region Stockholm har trots det ovanstående bortsett från parternas muntliga överenskommelser i sin bedömning av om Prima registrerat vårdkontakter i enlighet med avtalet och vid beräkningen av kravet. Prima har under hösten 2019 presenterat skriftlig och muntlig bevisning avseende de muntliga avtalen för Region Stockholm. Regionen har dock inte tagit intryck av denna bevisning.

Enligt vår uppfattning saknar Region Stockholms krav i flera avseenden, avseende såväl den fasta som den rörliga ersättningen, helt stöd i parternas avtal.

Vi noterar att en stor del av kravet inte ens är hänförligt till de påstådda felregistreringar som Region Stockholm inledningsvis hävdade hade förekommit utan i stället till stor del beror på att regionen nu hävdar en ny tolkning av avtalet.

Det kan i detta sammanhang särskilt framhållas att Region Stockholms krav avseende återbetalning av fast ersättning framstår som direkt oförenligt med den tolkning av avtalet som regionen tidigare har gett uttryck för, vilken vi anser vara den rimliga tolkningen. Om Region Stockholm nu, efter att avtalet har upphört, har ändrat uppfattning om hur den fasta ersättningen ska beräknas så ska detta naturligtvis inte gå ut över Prima.

Otillbörliga påtryckningar

Fram till nyligen genomförde Region Stockholm en upphandling av barn- och ungdomspsykiatri i Järva och Botkyrka. Upphandlingen genomfördes enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Region Stockholm hade redan i mars 2019 kommit fram till att Prima uppfyllde samtliga krav i upphandlingen och dessutom hade lämnat det bästa anbudet i upphandlingen. Trots detta uttryckte regionen att den inte skulle tilldela Prima kontrakt i upphandlingen om inte bolaget betalade nästan 100 miljoner kronor till regionen enligt det tidigare krav som beskrivs ovan.

Regionen åsidosatte således sina skyldigheter enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling för att kunna utöva påtryckningar mot Prima i syfte att erhålla betalning för det ovan beskrivna kravet.

När Prima inte efterkom Region Stockholms krav valde regionen i stället att i april 2020, utan att ange några skäl, avbryta upphandlingen i strid med lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Prima har begärt överprövning av regionens lagstridiga avbrytandebeslut vid Förvaltningsrätten i Stockholm.

Det får anses som otillbörligt att Region Stockholm äventyrar driften av den aktuella vården för att försöka förmå Prima att betala en tvistig fordran. Dessutom är det vår bedömning att regionens agerande strider mot lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

* * *